

Yksikön toimintasuunnitelma

Varhaiskasvatusyksikkö Kivelä-Riikka
2019-2020

Vasuperusteissa määritellyt arvot, joita noudatamme:

Lapsuuden itseisarvo

Ihmisenä kasvaminen

Lapsen oikeudet

Yhdenvertaisuus, tasa-arvo ja moninaisuus

Perheiden monimuotoisuus

Terveellinen ja kestävä elämäntapa

Helsinki

Sisällysluettelo

- Lapsen varhaiskasvatuksen aloittaminen
- Oppimisympäristö
- Yksikön toimintakulttuuri ja toimintakauden keskeiset periaatteet
- Kehittämiskohde: Leikkiin kannustava toimintakulttuuri
- Sensitiivisyys
- Laaja-alainen osaaminen
- Vy Kivelä-Riikan projekti: Kaupunkiseikkailu
- Oppimisen alueet
- Yhteistyö ja viestintä
- Dokumentointi, arviointi ja kehittäminen

Lapsen varhaiskasvatuksen aloittaminen

- Perheen saadessa tiedon päiväkotipaikasta otetaan kotoa yhteys päiväkotiin lapsen tulevaan ryhmään. Tällöin sovitaan vierailusta päiväkotiin ja lapsen tutustumisjakson ajankohdasta. Tutustumisjakson ajatuksena on, että lapsi tutustuu päiväkotiin ja asettuu osaksi omaa ryhmäänsä. Tutustumisjakso kestää lapsen tarpeista riippuen 1-2 viikkoa. Vanhemmat ovat mukana tutustumisjaksolla, jolloin käydään yhdessä ryhmän henkilökunnan kanssa aloituskeskustelu. Keskustelussa vaihdetaan tietoja lapsesta ja sovitaan yhteisistä käytännöistä.
- Hoidon aloitusta helpottamaan lapsi voi tuoda mukanaan itselle tärkeän lelun tai muun esineen. Perheeltä voidaan myös pyytää valokuvia lapselle tärkeistä ihmisistä.
- Lapsen siirtyessä ryhmästä toiseen käydään hänen kanssaan tutustumassa uuteen ryhmään. Tilat ja henkilökunta esitellään myös vanhemmille. Ryhmien henkilökunta vaihtaa tietoa lapsesta ennen siirtymistä.
- Varhaiskasvatuskeskustelun pitää ryhmän varhaiskasvatuksen opettaja kahden kuukauden sisällä aloittamisesta. Siinä laaditaan lapselle varhaiskasvatussuunnitelma, jota arvioidaan ja päivitetään vuosittain. Suunnitelmassa sovitaan vanhempien kanssa yhteiset tavoitteet lapsen kasvulle ja pedagogiselle toiminnalle.

Oppimisympäristö

- Päiväkoti Kivelän tilat sijaitsevat Kivelän sairaalan toisessa kerroksessa. Päiväkoti Riikan tilat ovat Runeberginkatu 63:ssa kerrostalossa sisäpihan puolella sekä esiopetusryhmä Runeberginkatu 39:ssä katutasossa. Molempien päiväkotien sisäpihoilla on oma aidattu piha. Toimintakaudella 2019-2020 Kivelässä on kuusi ryhmää ja Riikassa niitä on viisi.
- Lähiympäristöön kuuluvat lukuisat leikkipuistot, Töölönlahti ja Töölön kirjasto, joissa retkeillään säännöllisesti. Retkiä tehdään myös Helsingin keskustan kulttuurikohteisiin, museoihin ja teattereihin, sekä keskuspuistoon, jotka ovat helposti saavutettavissa julkisilla kulkuvälineillä. Ympäröivää kaupunkiluontoa käytetään monipuolisena oppimisympäristönä, esimerkiksi Metsämörriretkillä.
- Oppimisympäristöä mukautetaan lasten tarpeiden ja havaittujen mielenkiinnon kohteiden mukaan. Lasten ideat otetaan huomioon oppimisympäristöä suunnitellessa. Esimerkiksi jos lapset ovat kiinnostuneita hyönteisistä, ryhmään tuodaan hyönteisaiheisia tauluja ja leluja.
- Lelut ovat lasten ulottuvilla ja lapsia ohjataan huolehtimaan niistä. Kaikilla leluilla on oma paikkansa. Jos havaitaan, etteivät lapset leiki joillain leluilla, niitä vaihdellaan ja kierrätetään toisiin ryhmiin.
- Yksikössä on turvallinen ja kannustava ilmapiiri, jossa jokaisen lapsen on mahdollista ilmaista tunteitaan ja saada ajatuksensa kuulluksi.
- Kaikissa ryhmissä toimitaan pienryhmissä, sillä se mahdollistaa jokaisen lapsen kohtaamisen ja havainnoinnin sekä tukee lasten keskinäistä vuorovaikutusta.
- Tiloissa käytetään toiminnanohjauskuvia, jotka auttavat lapsia hahmottamaan toimintaa ja päivänkulkua. Kuvat toimivat vuorovaikutuksen välineenä.

Yksikön toimintakulttuuri ja toimintakauden keskeiset periaatteet

- Lasten ja perheiden lämmin kohtaaminen sekä avoin vuorovaikutus on yksikössämme tärkeää. Lapset kohdataan yhdenvertaisina sukupuolesta ja perhetaustasta riippumatta. Perheiden kanssa keskustellaan perheen kieliympäristöstä ja kulttuurista, ja ne huomioidaan toiminnassa. Jokaista lasta kuullaan ja havainnoidaan aktiivisesti, ja huomataan hyvä jokaisessa lapsessa.
- Takaamme lapsille turvallisen kasvuympäristön varhaiskasvatusyksikössämme. Turvallisuuteen kiinnitetään huomiota varautumalla erityistilanteisiin etukäteen. Henkilökunta on perillä turvallisuuteen liittyvistä suunnitelmista ja ohjeistuksista, jotka sisältävät lähietsintäsuunnitelman, vaarojen arvioinnin ja turvallisuuskierroksen.
- Lasten tarpeet otetaan kaikissa päivän tilanteissa huomioon. Terveellinen ruoka, leikki, ulkoilu, lepo ja monipuolinen toiminta kuuluvat jokaiseen päivään. Aikuinen on läsnä, kuuntelee ja tunnistaa lapsen tunteet ja tarpeet. Kiusaamis- ja ristiriitatilanteet selvitetään aina lasten kanssa. Aikuinen on roolimalli lapsille siinä, miten toisia kohdellaan.
- Lapsia ohjataan kestävään elämäntapaan eri tilanteissa, esimerkkeinä veden käyttö ja lajittelu. Toiminnassa käytetään mahdollisimman paljon kierrätettyjä, lahjoituksena saatuja ja luonnosta kerättyjä materiaaleja.
- Työyhteisössämme vallitsee luottamus ja kaikkien mielipiteitä kunnioitetaan. Jokaisen vahvuudet otetaan huomioon ja osaamista jaetaan toisille. Uusi työntekijä perehdytetään yksikköemme työkulttuuriin ja hänelle sovitaan mentori.

Kehittämiskohde: Leikkiin kannustava toimintakulttuuri

Tavoite 1: lapset leikkivät pihalla monipuolisesti

- Toimenpiteet: lisätään ohjattua toimintaa pihalla, tarjotaan lapsille leikkivaihtoehtoja kuvien avulla, monipuolistetaan pihalelutarjontaa
- Arviointi:

Tavoite 2: Lapset osallistuvat entistä enemmän leikkiympäristön rakentamiseen

- Toimenpiteet: havainnoidaan lasten lempileikkejä, lapset saavat vaikuttaa siihen mitä leluja pidetään esillä, leikkitauluja kehitetään vastaamaan lapsiryhmien tarpeita
- Arviointi:

Tavoite 3: Aikuisen rooli lasten leikkien mahdollistajana vahvistuu

- Toimenpiteet: aikuiset havainnoivat aktiivisesti lasten leikkejä ja tuovat niihin tarvittaessa uusia elementtejä, aikuiset jakaantuvat eri tiloihin myös vapaan leikin aikana, aikuiset huolehtivat ettei kukaan lapsi jää yksin
- Arviointi:

Sensitiivisyys

- Jokaisen lapsen päiväkotipäivä alkaa ja loppuu kahdenkeskisellä kohtaamisella kasvattajan kanssa. Kunnioitetaan lapsen omaa tapaa kohdata aikuinen. Vanhemmille kerrotaan lapsen asioista lasta ymmärtäen.
- Aikuiset ovat sitoutuneita, läsnä ja toimivat lapsen tasolla, jolloin lasten aloitteet on helpompi havaita. Sensitiivinen puhetapa välittyy aikuisista lapsiin.
- Lasten tunteita sanoitetaan ja heitä autetaan käsittelemään niitä. Kaikki tunteet hyväksytään ja ollaan empaattisia, mutta pidetään sovituista asioista kiinni. Tunnetaitoja harjoitellaan ryhmissä mm. tunnekorttien ja kuvien avulla.
- Lapsia tuetaan pääsemään mukaan ryhmään ja leikkeihin sillä tavalla, että he löytävät omat keinonsa siihen. Kiusaamiseen ja syrjintään puututaan välittömästi, ja niitä käsitellään lasten kanssa mm. leikkien ja satujen avulla.
- Lasten leikeistä, kiinnostuksen kohteista ja toiminnasta puhutaan neutraalisti, sukupuolittamatta tai arvottamatta niitä. Toimintaa suunnitellaan lasten toiveet ja kiinnostuksen kohteet huomioiden.
- Sensitiivistä vuorovaikutusta arvioidaan lapsia havainnoimalla ja haastatteleamalla, ja kasvatust keskusteluissa vanhempien kanssa.

Laaja-alainen osaaminen

Toimintavuonna 2019-2020 Vy Kivelä-Riikassa kehitetään **ajattelun ja oppimisen** sisällyttämistä kasvatukseen. Lapsia rohkaistaan kysymään ja kyseenalaistamaan. Toiminnan pohjalla on lasten aloitteisiin tarttuminen sekä yhteisten ratkaisujen löytäminen eri tilanteissa.

Keväällä 2020 toteutetaan laaja-alainen ilmiöpohjainen kokonaisuus, jossa liikutaan ja käytetään koko kaupunkia oppimisen ja työnteon ympäristönä. Projekti kestää vähintään kaksi viikkoa.

Vy Kivelä-Riikan projekti: Kaupunkiseikkailu

Kaikki ryhmät valitsevat lähiympäristöstä paikan, johon viedään lasten suunnittelema toiminnallinen tehtävä (esim. QR-koodin takana tai rasiassa). Pienten ryhmien rastit sijaitsevat päiväkotien läheisyydessä, isompien kauempana.

Rasteista otetaan valokuvat muille ryhmille, joiden avulla voi suunnistaa paikalle. Rasteilla käynnit voidaan kuvata ja merkitä yhteiselle kartalle. Isommat lapset voivat mitata matkaa rasteille esimerkiksi askelmittarisovelluksella.

Oppimisen alueet

Vy Kivelä-Riikassa korostetaan **kielellisiä taitoja ja valmiuksia** panostamalla päivittäiseen lukemiseen, kirjastoretkiin sekä varmistamalla että kirjoja on saatavilla.

Liikuntaa varhaiskasvatusyksikössämme toteutetaan päivittäisellä ulkoilulla, jossa tarjotaan mahdollisuutta ohjattuun leikkiin, retkeilemällä sekä toiminnallistamalla arjen tilanteita. Sisällytämme liikuntaa mahdollisimman moniin hetkiin, myös sisällä.

Lapsia ohjataan tutkimaan yhdessä aikuisten kanssa erilaisissa oppimisympäristöissä. Varhaiskasvatusyksikössämme toiminta on monipuolista. **Ilmaistemme** keholla, sanoin, kuvallisesti ja musiikin avulla.

Yhteistyö ja viestintä

- Vy Kivelä-Riikassa painotetaan avoimuutta ja tiivistä vuorovaikutusta perheiden kanssa. Perheiden osallisuutta pidetään tärkeänä.

Huoltajien osallisuus

- Perheiden kanssa viestitään monipuolisesti. Kuulumiset ja tiedotettavat asiat välitetään päivittäin tuonti- ja hakutilanteissa, ryhmien puhelinten välityksellä sekä viikko- ja kuukausikirjein sähköpostitse. Lisäksi jokaisella ryhmällä on käytössä ilmoitustaulu. Toimintavuoden alussa järjestetään vanhempainilta.
- Vanhemmilta toivotaan palautetta ja toiveita toimintaan liittyen. Vanhempia osallistetaan toimintasuunnitelman tekemiseen pyytämällä kommentteja toimintasuunnitelmasta sähköpostitse.
- Molemmissa päiväkodeissa toimii vanhempaintoimikunta.

Monialainen yhteistyö

- Yhteistyötahoihin kuuluvat yksikömmme yhteinen varhaiskasvatuksen erityisopettaja, S2-opettaja ja kiertävä varhaiskasvatuksen erityisopettaja, neuvola, terveysasema, koulut, leikkipuistot, kirjasto, seurakunta, puheterapeutit, fysioterapeutit, kulttuuritarjonta, liikuntavirasto, liikennepuisto jne.
- Yksikön päiväkodeilla (Kivelä ja Riikka) on yhteisiä tapahtumia ja henkilökunta siirtyy tarvittaessa päiväkodista toiseen auttamaan.

Dokumentointi, arviointi ja kehittäminen

- Toiminnan arviointi on suunnitelmallista ja jatkuvaa, ja siihen otetaan mukaan lapset ja vanhemmat.
- Tiimit laativat ryhmälleen joka vuosi toiminnan suunnitelman, jota arvioidaan pitkin toimintavuotta. Suunnitellun toiminnan ja pedagogiikan toteutumista arvioidaan tiimipalaverissa, opettajien pedagogisissa kokouksissa ja kehittämispäivissä. Havainnot kirjataan toiminnan suunnitelmaan.
- Lasten kasvua ja kehitystä dokumentoidaan mm. havainnointi- ja hyve4-lomakkeilla. Neuvolayhteistyön kautta saadaan lisätietoa lapsista.
- Lasten ideoita ja mielipiteitä havainnoidaan ja dokumentoidaan esim. päiväpiirissä tai lastenkokouksissa, ja niistä saatua tietoa käytetään toiminnan suunnittelussa ja arvioinnissa.
- Vanhempia kuullaan päivittäisissä kohtaamisissa, kasvatust keskusteluissa sekä vanhempainilloissa ja muissa yhteisissä tapahtumissa. Vanhemmilla on aina mahdollisuus antaa palautetta myös sähköisesti.
- Jokainen työntekijä on vastuussa itsensä arvioinnista ja kehittämisestä. Koulutuksiin osallistutaan aktiivisesti ja sieltä saatua tietoa jaetaan työyhteisölle. Työntekijät käyvät vuosittain esimiehen kanssa kehityskeskustelun, jossa työntekijän työtä arvioidaan lomakkeen ja keskustelun kautta. Yleistä työssä jaksamista arvioidaan vuosittain.
- Oppimisympäristöä arvioidaan havainnoimalla ja lomakkeen avulla, ja sitä muokataan vuoden mittaan lasten tarpeiden ja kiinnostuksenkohteiden mukaan.
- Toimintaa dokumentoidaan tuotoksin ja valokuvin, jotka tuodaan esille esimerkiksi seinille tai kansioihin. Sähköpostitiedotteissa avataan ja arvioidaan ryhmän toimintaa vanhempien nähtäväksi.
- Osalla ryhmillä on käytössä Instagram-tili pedagogisen dokumentoinnin välineenä.